

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
 Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vrata. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 45-86

Za ugled stanu

Od najboljših in najpožrtvovalnejših mladih tovarišev in tovarišic se množe pritožbe o padanju ugleda našega stanu na deželi. V glavnem pripisujejo to dejstvo pomanjkljivi šolski pripravi učiteljstva, ki prihaja — večinoma iz mest — na naše podeželje brez zadostnega poznavanja razmer in kmetijske stroke. Od tu zahteve po čim prejšnji reformi naših učiteljskih, ki naj bi dala učiteljskemu naraščanju več strokovne izobrazbe iz kmetijskega gospodarstva in gospodinjstva, s čimer bi se učiteljski ugled pri našem kmečkem prebivalstvu gotovo zelo dvignil. Od tega pojačanega ugleda bi imela korist prav tako naš kmet kakor učiteljstvo samo.

Te pritožbe niso nove, le da se v zadnjem času ponavljajo še z večjim poudarkom in s samozavestjo ljudi, ki so prepričani o pravilnosti svoje prognoze.

Kljub temu, da vsebujejo velik del resnice, je treba zahteve po globlji kmetijski strokovni izobrazbi na učiteljskih z vsoto resnostjo odklanjati in sicer iz dveh bistveno važnih razlogov.

Prvič bi vsled povišanega števila učnih ur za kmetijskih pouk trpela pedagoška in didaktična izobrazba učiteljskega naraščaja, za kar so vendar učiteljska v prvi vrsti poklicana v življenje. V kolikor je reforma učiteljskih šol potrebna, se mora nanašati na poglobljeno pedagoško in ne na katero koli drugo strokovno izobrazbo.

Drugič je pa naravnost iluzorno, pričakovati od nekoliko pomnoženih ur teoretičnega pouka iz kmetijstva — kajti na učiteljskih je mogoče podajati samo teorijo — čudežev v izpopolnitvi učiteljeve izobrazbe iz tolikih in tolikih kmetijskih panog.

Iz tako reformiranih učiteljskih šol bi prihajali poslej na deželo slabši pedagogi in metodiki, a zato nič boljši kmetijski strokovnjaki.

Ugled učiteljstva bi po taki reformi ne zrasel, ampak padel.

Kaj tedaj? Vsak človek si mora zaslužiti svoj ugled v svojem poklicu. Dokazati mora vsak trenutek svojega življenja, da mu je poklic, katerega si je izvolil in za katerega ga družba plačuje, nad vse resna stvar. Stanovski ugled izhaja iz stopnje poklicne odgovornosti.

Vzgoja je prav tako stvar srca kakor razuma. Mlad učitelj mora stremeti za tem, da ustreza tako prvi kakor drugi zahtevi pedagoške. Splošno teoretično podlago je sicer dobil na učiteljski, toda šele njegovo praktično udejstvovanje, da bo poglobilo pogled v vzgojno problematiko ter mu dalo ključ za razumevanje nešteto vzgojnih pravil, ki so mu ob študiju vzgojsovljiva sicer udarjala na ušesa in ki jih je moral obnavljati pri izpitih, a mu niso mogla ustvariti pedagoške ideologije, ne se mu usidrate kot neomajna duševna obogatitev, ker niso bila porojena iz njegovih izkušenj. Šele večletna praksa ga pripelje nazaj do naučenih vzgojnih načel in tedaj se mu tudi odpre spoznanje, da ga je šola opečila s premnogimi resnicami in nauki, ki pa seveda, izolirani od prakse, ne morejo takoj od začetka spremljati in podpirati mladega učitelja pri njegovem delu.

Reforma učiteljskega ima prav v tem pogledu pred seboj najnужnejši, a obenem tudi najtežji problem: reorganizirati študij učiteljskega naraščaja tako, da mu čim bolj skrajšajo pot od izolirane teorije do spoznanja pravilnosti te teorije kot posledice njegovega praktičnega dela.

Z ozirom na vse to se nam zdi preuranjeno — čeprav osebno razumljivo in opravičljivo, vse malodušno vzdihovanje naših mladih tovarišev in tovarišic. Dvajsetleten človek ne zmoro zbrati tudi pri najidealnejši predizobrazbi potrebne mere življenjske modrosti, ki je prav za vzgojiteljski poklic odločilnega pomena.

Važna je teorija in važna je praksa, a najvažnejši sta požrtvovalna predanost do svojega poklica in ljubezen do mladih bitij, ki so nam izročena v vzgojo in pouk. Vzgojiteljeva ljubezen oživlja razredno zajednico, pomaga mu z lahkoto preko najtežjih didaktičnih problemov, otroke pa spremlja iz šolske sobe v njihove domove, kjer še nadalje odmeva ob otroškem pripovedovanju in navdušenju v srcih njihovih roditeljev. Kogar otroci ljubijo in spoštujejo, tega tudi njihovi starši ne morejo sovraživati, pa bodisi da jim je to makar po partizanski disciplini sugerirano ali narekovano. Z ljubeznijo učitelja do otrok bo rasel tudi njegov ugled med odraslimi. Tu mora delati vsak učitelj na svoji lastni pedagoški izpopolnitvi, vse drugo mu bo navrženo.

Borba za zvišanje prejemkov

Pretekli teden so vsa učiteljska društva kakor tudi ostale organizacije državnih uslužbencev poslale predsedniku ministrskega sveta g. Dragišu Cvetkoviću, podpredsedniku ministrskega sveta g. dr. Vladku Mačku in resornemu ministru brzojavke z zahtevo za zvišanje naših prejemkov. Prav tako so vsa društva poslala na ista mesta tudi sledečo

spomenico

Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcija za drav. banovino v Ljubljani — je razmotrivala položaj svojih članov, kakor v materialnem tako v pravnem pogledu in je ugotovila sledečo:

Da je uredba o znižanju prejemkov v l. 1935. poslabšala že itak težki materialni položaj državnih uslužbencev in upokojujencev. Od tega časa dalje so cene življenjskim in ostalim kulturnim potrebščinam znatno poskočile, tako da so danes te cene do 50% višje nego v letu 1935. Poleg tega so izredne vojne prilike dobrodošle dobičkarjem, da še bolj dvigajo cene vsem življenjskim potrebščinam, na škodo materialno najslabših slojev naroda državnih uslužbencev in upokojujencev ter delavcev, ki so ostali brez zaščite. To je povod naglemu obubožanju državnih uslužbencev in upokojujencev, ki vodi naravnost v bedo.

Tudi sam pravni položaj državnih uslužbencev in upokojujencev je postal vse težji z uveljaviteljem zakona iz l. 1931., s katerim so prejšnji režimi odvzeli stalnost v službi in svobodo strokovnega organiziranja, kakor tudi svobodo njihovega profesionalnega tiska, nasprotno pa so dovolili diskrecijskemu pravu oblasti največji razmah, ter so zaradi tega uspeli uničiti moralo uslužbencev in upokojujencev ter iz njih ustvariti volilno armado tistih strank, v čijih rokah je stvarno bila usoda vsakega poedinega uslužbenca.

Danes, ko kr. vlada rešuje mnoga državna vprašanja, ali pa je tik pred pristopom k njihovega reševanju, s ciljem, da bi država v tej težki mednarodni situaciji mogla ravnodušno in mirno gledati v bodočnost, je neobhodno potrebno, da bodo poleg delovnega naroda uzadovoljeni tudi državni uslužbenci in upokojujenci. Zaradi tega vidimo učitelji edino pot za izboljšanje svojega materialnega položaja v tem, da merodajni takoj sklepajo o sledečih zahtevah:

1. Zahtevamo, da se takoj izplača 13. plača državnim uslužbencem in upokojujencem

kot prva pomoč zaradi izboljšanja težkega materialnega položaja, nastalega zaradi prehitre zadolžitve in ustavitve kreditov.

2. Zahtevamo, da se takoj povišajo plače vsem državnim uslužbencem in upokojujencem, sedanjim drugini primerom, in sicer v draginskih dokladah s tem, da se v bodoče te doklade avtomatično povišajo v primeru porasta cen.

3. Zahtevamo, da se sestavi iz predstavnikov vseh organizacij državnih uslužbencev in upokojujencev komisija, ki bo zasledovala gibanje cen vseh življenjskih potreb in predlagala povišanja ali znižanja doklad za druginjo v zvezi z dviganjem in padanjem cen. Ta komisija mora biti v neposredni zvezi s kr. vlado, njeni predlogi pa naj se avtomatično rešujejo.

4. Zahtevamo, da se pred donajanjem novega U. Z. ukine čl. 76. U. Z., ker ovira svobodo profesionalnega organiziranja.

5. Zahtevamo kot neizogibno čim hitreje odobrenje dela Splošne zveze državnih in samoupravnih uslužbencev kraljevine Jugoslavije, ker se samo na ta način more ustvariti potrebna vez med državnimi in samoupravnimi uslužbenci in kr. vlado, ki je obojestransko važna, ter koristna za ves narod, in se le na tej podlagi morejo vzgojiti pravi narodni uslužbenci.

6. Izenačenje plač ženskih in moških državnih uslužbencev in upokojujencev.

7. Zahtevamo nov zakon o uradnikih in zakon o državnem železniškem osebju, ki bi zamenjala sedanja nedemokratska zakona.

8. Pri izdelovanju novih zakonov naj enakopravno sodelujejo tudi naši predstavniki.

V Ljubljani dne 12. januarja 1940.

Odgovor na brzojavke

Vsa društva, ki so poslala brzojavke, so prejela od predsedstva ministrskega sveta sledeči odgovor:

»Gospod predsednik je prejel vašo brzojavko, v kateri ste obrazložili stanje uradništva. Obveščam vas, da se bo kmalu ustreglo vaši zahtevki.«

25. januarja 1945.

Beograd.

Po odloku predsednika ministrskega sveta
 šef kabineta:
 Podpis.

Pripravniki — šolski upravitelji na više organiziranih šolah

V svrhu vprašanj, ki smo jih kot nujna obravnavali in do katerih smo zavzeli svoje načelno stališče, sodi tudi uprava ljudske šole v organizacijskem, administrativnem in personalnem pogledu. Iz naših načelnih spoznanj so same po sebi rezultirale zahteve po izpremembi obstoječega sistema in prakse, ki in v kolikor sta se pokazala v teku let za neprimerna in škodljiva. Brez dvoma je, da je možno večino naših zahtev rešiti le z izpremembo obstoječih zakonskih določb. Vendar pa je v vsem kompleksu vprašanj, zadevajajočih upravo šole, tudi mnogo takih, ki se dajo zadovoljivo rešiti že samo s strogim in doslednim izvajanjem obstoječih zakonskih določb. Eno od teh vprašanj je vprašanje postavljanja in razreševanja šolskih upraviteljev v občeh in posebej se postavljanje učiteljev pripravnikov za šolske upravitelje na više organiziranih šolah, na katerih službujejo tudi starejši učitelji. Koliko je točno v Sloveniji takih primerov, nam je danes še težko reči. Dejstvo pa je, da jih je več. In to nam narekuje dolžnost, da to vprašanje razsvetlimo s stvarnega in pravnega vidika in pokažemo na absurdnost in škodljivost, dosežemo odpravo obstoječega stanja in preprečimo, da bi se taki primeri v bodočnosti ponavljali.

Zakon o ljudskih šolah nalaga šolskim upraviteljem važno in odgovorno delo. Šolski upravitelji po določbah zakona niso samo upravni administrativni organi, marveč istočasno tudi voditelji vsega učnega in vzgojnega dela na šoli. To njihovo instruktivno delo, ki ga morajo izvrševati nasproti podrejenemu učiteljstvu v vsem obsegu nalog, ki jih vrši ljudska šola, je neprimerno težje, važnejše in odgovornejše od administrativnega dela. Izvrševanje te posebne dolžnosti zahteva zato od šolskega upravitelja poglobljenega znanja in izkušenj pri vzgojnem in učnem delu. Zakon sam smatra instruktivni del upraviteljskih dolžnosti za najvažnejši, zato navaja te dolžnosti kot prve in jih posebno podarja.

Šolski upravitelj vrši po določbah zakona neposreden nadzor nad učiteljstvom, ki mu je dolžan dati tudi potrebne pedagoške in metodične napotke in napotke za poglobitev strokovne izobrazbe.

Iz § 114. zakona o ljudskih šolah, ki takrativno našteva posebne dolžnosti šolskega upravitelja, je razvideti, da je šolski upravitelj dolžan: voditi neposreden nadzor nad poukom in vzgojo; paziti, da se učitelji drže predpisanih učnih načrtov in programov ter navodil; nadzorovati delo in vedenje učiteljev in veroučiteljev glede na sam smoter ljudske šole; voditi seje krajevne šolskega sveta, ki rešuje vzgojna in učna vprašanja na šoli; dostavljati nadrejenemu oblastvu predloge za napredovanje pouka in omenjati pri tem zlasti nemarljivo in nesposobne učitelje.

Upravitelj torej kot neposredni šef pregleduje učiteljevo vzgojno in učno delo in izreka o njem svojo sodbo, pa tudi sodbo o lastnostih učitelja samega, ki ga označuje nasproti višjim oblastvom kot vzgojitelja, učitelja in državljanca. Jasnno je, da more vršiti te dolžnosti samo oni učitelj, ki ima sposobnosti za to, ki je pedagoško razgledan in si je nabral potrebnih izkušenj v svoji pedagoški in učni praksi. S tega vidika je izhajal tudi zakonodavec pri donošenju določb § 113. zakona o ljudskih šolah, ki govore o postavljanju šolskih upraviteljev. V odstavku 3. cit. določbe veže začasno izpopolnitev upraviteljskega mesta na prvenstveno pravico najstarejšega učitelja dotične šole. Stalno izpopolnitev upraviteljskega mesta prepušča sicer kot diskrecijsko pravico ministru prosvete, vendar pa jo omejuje s priznanjem prvenstvene pravice tistem učitelju v kraju, ki se je izkazal s svojim delom v šoli in zunaj nje. Iz obeh odstavkov § 113. zakona o ljudskih šolah je razvideti stremeljenje, spravitvi v sklad določbe o postavljanju z dolžnostmi naloženimi šolskim upraviteljem v § 114. V § 113. misli zakonodavec vedno na tistega učitelja, ki ima največje kvalifikacije v kraju in ki bo zato v relativno največji meri lahko zadostil dolžnostim § 114. Iz nalog § 114. in iz določb § 113. zakona o ljudskih šolah jasno sledi, da postane upravitelj na više organizirani šoli s starejšimi učitelji lahko samo starejši učitelj. Zato stoji v opreki z duhom in besedami teh določb vsi oni primeri, kjer so izredno mladi učitelji in celo učitelji pripravniki šolski upravitelji na više organiziranih šolah s starejšimi učitelji. Učitelji pripravniki se z

delom dejansko šele pripravljajo za redno učiteljsko službo, in zato v stroki, za katero se pripravljajo, ne morejo biti šefi, svetovalci in voditelji starejših učiteljev. Le nenormalnim razmeram, v katerih vpliva strankarska politika na ljudsko šolo, je pripisovati, da obstojajo pri nas taki primeri. Neobhodno pa je potrebno tako zaradi določb zakona, kakor zaradi stvarne škode, ki nastaja iz tega za učiteljstvo in ljudsko šolo, da se slednjič dokončno uredi tudi to vprašanje.

Odkod sredstva?

Od vsepovsod se zgrinjajo grozeči oblaki. Tudi nad našo državo. Mogoče je, da jih bo razgal kak veter, lahko pa je tudi, da nas potegnejo v divji vrtec sovražnih elementov. Pripravljeni moramo biti na pasivno in aktivno obrambo naše svobode. Če bomo na znotraj razdvojeni, nas bo vihar razbil. Temelj, na katerega lahko zidamo našo bodočnost v teh nevarnih dneh, je neomajana ljubezen do svobode, do naroda, do države. Samo taka ljubezen nas lahko naredi tako trdne, da se bo ob nas razbil vsak naval sovražnih sil.

Odpor proti sovražniku nas mora za enako močjo zajeti vse brez izjeme. Med nami ne sme več biti razlik. In zopet bi moral prevzeti učitelji iniciativo. Njemu, ki pozna ljudstvo, je poverjena naloga, da v tem ljudstvu utrdi državljansko misel in ljubezen do domovine. Učitelj bo to rad storil, če bo imel vse pogoje za tako delo. Pomagal bo tudi na tak način braniti državo, tisto državo, ki je vsa prežeta velike volje, da se brani in vseh poljih in z vsemi sredstvi.

Kdo je država? Smešno je, da moramo po dvajsetih letih državne svobode tolmačiti ta pojem. Smešno, toda potrebno. Pri nas se je pojem države tako izkrotovičil, da pod tem pojmom navadno razumemo obstoječi režim. V resnici pa smo država uradniki, nameščenci, obrtniki, trgovci, kmetje, delavci — mi vsi.

Zato se bo učitelju kaj lahko primerilo, da ga bo preprost človek upravičeno zavrnil, češ ljubezen gre skozi želodec. Kaj naj na to odgovorijo učitelji, če na lastni koži čuti pomanjkanje. Ali sploh more imeti toliko volje, da se tudi na polju državljanske vzgoje najsihih plasti naroda udejstvuje z vso energijo?

Edino uspešna podlaga za tako vrsto vzgoje je nujno izboljšanje gospodarskih razmer vseh državljanov, ne samo nekaterih.

Treba je večjih plač uradništvu, nameščencem in delavcem. Obrtnik in trgovec bosta prišla na svoj račun, ako bodo konzument tako plačani, da lahko konzumirajo njihove produkte. Kmet bo lahko spravil svoje pridelke v denar in tako bo tudi njemu pomagano.

Cene vseh življenjskih potrebščin stalno rasejo. Tudi takim, ki se proizvajajo in pridelujejo doma. Časopisi so pisali, da je sedaj visoka konjunktura, ki jo je treba izbiti, ker bo država imela od tega samo dobiček.

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovnne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanke; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

Dosebina:

Za ugled stanu.

Borba za zvišanje prejemkov.

Pripravniki — šolski upravitelji na više organiziranih šolah.

Odkod sredstva?

Naloga ljudske šole in učni načrti.

Novi razgledi.

Pisma s podeželja.

UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ: Striček.

LISTEK: Butalski detektivi.

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Kaj vse pišejo. — Stanovska organizacija. — Naša gospodarska organizacija. — Šolski radio. — Učiteljski pevski zbor. — Novosti na knjižnem trgu.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

—l Ministrstvo prosveče potrebuje 1450 učiteljev. Nedavno se je prosvetno ministrstvo s posebnim oklicem obrnilo na diplomirane absolvente filozofskih fakultet s prošnjo, naj se prijavijo začasno službo na osnovnih šolah, na katerih je — brez banovine Hrvaške, ki rešuje to zadevo v lastnem področju — nezasedenih 1450 učiteljskih mest. Tolikšno pomanjkanje učiteljskih moči se je pojavilo zaradi uvedbe 5. letnika in zaradi redukcije nekaterih učiteljskih, ki jo je prosvetno ministrstvo smatralo za potrebno, da zajeti hiperprodukcijo učiteljskega naraščanja. Uspeh oklica filozofom pa je bil precej pičel — vsega skupaj se je prijaviło samo 11 kandidatov. — »Jutro«, 26. 1.

—l Naša šola in naše učiteljstvo je naslov članka v »Domojubi« od 24. 1., ki pravi med drugim: Naša šola ni šola, kakršne potrebujemo. Zdad zidajo velike šolske palače z ogromnimi stroški ljudstva, — ali pa so sadovi temu primerni? »Po njih sadu jih boste spoznali.« Dozdej si nihče ni upal o tem rešiti spregovoriti, ker se vsak boji, da ga bodo naglani z »nazadnjakom« in »mračnjakom« sovražnikom izobrazbe in prosveče, ki hoče ljudstvo držati v temi, da ga lahko vodi na uzdi. To so namreč fraze, s katerimi se otepaajo zagovorniki liberalne šole upravičenih očitkov; to so »šance«, za katerimi se skrivajo in branijo.

—l »Jutro« od 29. 1. prinaša pod naslovom »Beseda o našem šolstvu« članek bivšega šolskega upravitelja, v katerem se razpisuje glede članka, ki ga je napisala učiteljica začetnica v »Jutru«, katera se zavzema za reformo učiteljske izobrazbe. Peča pa se z izvajanjem tudi starejši učiteljice, ki je mlajši, istotako v »Jutru« odgovorila in ki posebno graja prakso, da se pošiljajo začetniki na enozredne šole.

Članek trdi v svojem članku tudi sledeče: Razlika navednih primerov in učiteljice, ki se je zatekla v list s priznanjem, da zna vse premalo, je pač tolažilna, ker le kaže, da je naša mladina pokazala smisel za avtokritiko. Učiteljica novnika bi rada nudila otrokom in ljudstvu nekaj več, kakor pa samo branje, pisanje in računstvo. To kaže, da ona in še mnogo drugih že žive s časom. Slovensko vprašanje je socialno vprašanje, česar se ta mladina že zaveda, pred nekaj leti tega še nismo mogli ugotoviti. In v tem oziru ima mlada učiteljica spet prav, ko pravi, da je bila njena predizobrazba pomanjkljiva. Za študij socialnega vprašanja ji naša srednja šola res ni ničesar nudila, niti napotka ji ni dala, da bi se mogla lotiti dela sama.

—l Nezasedena učiteljska mesta. Pomanjkanje učnih moči je vkrajih, ki so bolj oddaljeni od prometnih zvez, vsakoleten pojav po izvršenih premetitvah med velikimi počitnicami. Letos so bile pri tem posebno prizadete šole v Prekmurju, kjer je bilo v za-

četku letošnjega šolskega leta nekaj šol celo brez učnih moči. Da se temu stanju vsaj delno odpomore, sta bila po predlogu banske uprave pri novih učiteljskih postavitvah najbolj upoštevana murskosoboški in lendavski okraj. Istočasno je prosvetno ministrstvo premestilo tja — bodisi po prošnji, bodisi po službeni potrebi — precej učiteljev iz drugih okrajev. — Tako imajo sedaj šole v Šulincih, Vel. Dolencih in Vučji gomili, ki so bile brez učnih moči, polnoštevilno učiteljstvo. Izdatno je pomagano tudi šolama v Kuzmi in Vidoncih, ki sta dobili letošnje šolsko leto vsaka po 3 nove učne moči, a na še prazna mesta so že predlagani učitelji od drugod. Prekmurškemu šolstvu posveča kr. banska uprava še prav posebno skrb in hitro rešuje vsa zadevna vprašanja kolikor je v njeni moči. — Kljub najboljši volji pa ni mogoče popolnoma zadostiti vsem potrebam. Brezposelnost učiteljskih abiturientov je z letošnjimi postavitvami prenehala in prehajamo v dobo pomanjkanja učiteljskega naraščanja. Že sedaj pa primanjkuje v naših ljudskih šolah 200 učiteljev. Jasno je torej, da ne morejo in ne bodo mogli biti še dalj časa povsod, zlasti ne v notranjosti, učiteljska mesta polno zasedena. — Kaj pa, če bi si pomagali z upokojenim učiteljstvom? Seveda ne proti njihovi volji. »Domojubi« 24. 1.

—l »Premalo učiteljstva za ljudske šole« je naslov članka v »Slovenskem narodu« od 29. 1., ki pravi med drugim tudi: Mladim intelektualcem, ki čakajo tudi do 6 let na službo in ki so si postavili za življenjski smoter službo na srednji šoli, je pač lahko očitati nerazumevanje za narodne koristi, vajeni so vsega, vendar pa s tem ni rečeno, da so povsem obupali nad vsem ter da se bodo začeli iz obupa prijavljati za učiteljske službe. Ta služba se jim sicer ne zdi nič nečastnega. Sami jo vedo dovolj ceniti, saj so si tudi oni izbrali vzgojiteljski poklic, toda kdo bi jim zameril, da se ne navdušujejo za »začasno« službo na ljudskih šolah, ko so se vendar šolali dolga leta za profesorski poklic? Ko bi hoteli postati učitelji, bi vstopili raje na učiteljske. Šolanje bi jih ne veljalo toliko in bi ne trajalo tako dolgo. Zakaj bi ne smeli upati na zaposlitev na srednjih šolah? Sicer bi pa mnogi bili pripravljeni tudi na to žrtev, na zaposlitev v krajih, kjer se mora človek odpovedati skoraj vsem, še tako primitivnim civilizacijskim dobrinam, kjer nima nobene zveze s kulturnim svetom in ne možnosti za poklicno izpopolnitev, toda negotovost je prevelika. Nihče ne ve, ali bi bila ta služba res začasna in tako bi moral čakati na zaposlitev na srednji šoli, morda celo tako dolgo, da bi pozabil vse, kar se je naučil. Tudi to bi še ne bila največja nesreča, a diplomirani filozofi vedo, kako težka je učiteljska služba, dokler ni službene stalnosti in dokler se v prosvetno službo mešajo elementi, ki prisegajo edino na svojo politiko.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA, ZAH. DEL bo imelo svoje četrto zborovanje 10. februarja v Ljubljani, v dvorani Trgovskega doma ob 9. uri Dnevni red zborovanja je naslednji: 1. Poročila odbornikov. 2. Predavanje dr. Frante Misa: »Zdrava in močna družina — temelj zdrave in močne države.« 3. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO CELJE bo zborovalo v soboto, 10. februarja ob pol 9. uri dop. na I. mestni ljudski šoli v Celju z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo, 2. dopisi, 3. predavanje tov. gosp. Angele Vodetove iz Ljubljane »Socialni položaj žene in učiteljice ter njen odnos do sredine, v kateri živi in dela«, 4. poročilo tov. g. Ivane Zupančičeve o akciji za zimsko pomoč obmejnih deci, 5. želje in predlogi, 6. slučajnosti. — Društvena knjižnica bo poslovala. K polnoštevilni udeležbi vabi uprava.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo 10. februarja 1940. ob 9. uri v Sokolskem domu v Murski Soboti s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo tov. predsednika, tajniško in blagajniško poročilo. 2. Učitelj v šole in njegovo izvenšolsko delo. (Majhen Vladko). 3. Poročilo obmejnošolskega odseka. 4. Slučajnosti. — Po zborovanju so sestanke ženskega odseka. — 9. februarja 1940. ob 15. uri (3. uri pop.) bo seja upravnega odbora in obmejnošolskega odseka. Vabljene ste sledeči: člani uprave, dalje tov. Komac, Kuštrin, Krašna, Kučan, Frahm, Zamljič, in člani nadzornega odbora. Sigurno pa se udeležite zborovanja tovarišice, poročene z neučitelji. One, ki niso organizirane, vabimo najlepše k pristopu. Tovariši, pripeljite jih s seboj. Odbor.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadržnikom Učiteljske samopomoči. Sporočamo vam veselo vest, da v januarju 1940. ni umrl noben član naše zadrže. Kdor ima kakšen zaostanek, naj ga poravnava v prvih dneh meseca februarja t. l. Zadržna uprava je razposlala le večjim dolžnikom položnice v pismih; vsi ostali porabite za poravnavo zaostankov položnice, ki ste jih prejeli v decembru 1939. Zaostanki izkazujejo visoke zneske, upamo pa, da se bodo zdej, ko ni novih članskih prispevkov, globoko znižali. — Člani, ki so prejeli brezobrestna posojila iz podpornega sklada, naj določene obroke poravnajo redno v zaporednih mesečnih obrokih. Samovoljno zniževati zneske za mesečne obroke ni dovoljeno in ne tovariško.

Šolski radio

—r Torek, 6. februarja: Trije lažnjivci. (Burka v treh dejanjih.) Spisal Miroslav Zor. Izvaja igralska družina »Staro in mlado«.

—r Petek, 9. februarja: Po Norveškem; II. del, gđč. Julija Šušteršičeva.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 4. februarja ob 17. uri predaval g. dr. Leo Kocjan: Varujmo živlno pred slinavko in parkljevko.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Obvestilo. Članstvu Učiteljskega pevskega zbora sporočamo, da bo v prvi polovici meseca februarja t. l. redna seja upravnega odbora, po kateri bo članstvo prejelo okrožnice. Nastop v Šošanu je odpadel, vršil se pa bo pevski tečaj 19., 20. in 21. aprila v Trbovljah. Tajništvo.

Novosti na knjižnem trgu

—k Makso Pirnik: Mladinske pesmi. Ob koncu leta 1939. je izdalo Društvo pevovodij mladinskih zborov tretji zvezek svojih letnih publikacij. To je zbirka narodnih pesmi v harmonizaciji Maksa Pirnika. Posvečena je manom Radovana Cvetka. Vsebuje petero narodnih pesmi: prekmursko »Oj mladost ti«, tri notranjske (ki sta jih avtorju zapeli Gabrenja Frančiška, roj. l. 1874., in Kovšca Marija, roj. l. 1877.), »Notranjsko legendo«, »Večernico« in »Jutranjico« ter koroško »Pojdem v rute«. Zunanja oblika zbirke je zelo prikupljiva, tisk čist in jasen kakor že v ostalih edicijah založbe.

Z zbirko bo ustrezno vsem zborom, ki iščejo dobre folklore, kakor tudi zborom, ki jim je sodobna umetna mladinska pesem neprikladna. Vseh petero pesmi izvira gotovo še iz fevdalne dobe, toda iz prvotne pristnosti diha vendarle sodobna občutenost, da te preseneča način, s katerim se je skladatelj približal narodni, nesodobni pesmi. Tri med njimi — »Oj mladost ti«, »Pojdem v rute« in »Večernica« so že znane tudi v mladinski harmonizaciji, ostali dve sta izkopani iz stare ljudske zakladnice. Pesmi so harmonizirane v troglasju, »Pojdem v rute« pa zahteva solista in za zbor četverglasje ali troglasje. Zapisane so v tekoči pevni črti za vse gla-

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo dne 10. februarja 1940. ob 9. uri v Sokolskem domu v Murski Soboti. Ker so na dnevnem redu važne stanovske zadeve in lepo predavanje, ste vsi prav vlijudno vabljeni. Na dnevnem redu bo v prvi vrsti materialno vprašanje uradništva. Pridite vsi, novinci vabljeni!

Odbor. — JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOVENSkih GORICAH bo imelo zborovanje dne 10. februarja t. l. ob 9. uri na drž. ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slov. goricah s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo in poročilo funkcionarjev. 2. Naša borba za izboljšanje gmotnega položaja. 3. Kako bomo proslavili 70 letnico društva. 4. Debata elementarcev o pisanju in branju. 5. Predlogi in slučajnosti (tudi tisti z okrožnice). — Tovariše in tovarišice elementarce prosimo, da prinesejo po par zvezkov svojih šolarjev (mešanih, ne samo najboljših). Ker bo zborovanje zanimivo, iskreno vabimo vse člane in nečlane. Kdor ne bi mogel priti, naj se vsaj opraviči! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJEBISTRISKO zboruje v soboto dne 10. februarja 1940. ob 10. uri na Pragerskem z običajnim dnevnim redom. Polnoštevilna udeležba stanovska dolžnost! — Ena šola še dolgoje na članarini celo letošnje leto, naj ista uredi svojo obveznost.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO BREŽICE bo zborovalo dne 10. februarja 1940. ob pol 10. uri v ljudski šoli v Brežicah. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje tov. Menceja: Delo Učiteljskega pokreta v zvezi z nalogami slovenskega šolstva. Odbor.

sove, zato ne bodo zborom delale nobenih težkoč v tehničnem delu. Smatram, da bo zbirka tudi v tem oziru služila dvigu naše šolske pesmi na sodobno višino in bo marsikom v pobudo za spoznanje in izvajanje naših lepih mladinskih skladb. Zato zbirko toplo priporočam vsem mladinskim in razrednim zborom. Naroča se pri ravnateljstvu meščanske šole na Rakeku. Z. J.

—k Nova kmečka stanovska knjiga. Pravkar je izšla nova knjiga Ludovika Puša: Kmečki stan. Psihološke in sociološke korenine kmečkega stanovskega gibanja. Poleg kratkega predgovora, začetne besede in uvoda ima knjiga sledeča poglavja: Človek, Sloj, Stan. Kmečki stan in Temeljna načela kmečkega stanovskega gibanja. V teh poglavjih obravnava avtor zelo živo, zanimivo in temeljito vso zgoraj naznačeno snov. Knjiga je izšla pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani in stane pri obsegu 112 strani kartonirana 20 din.

—k Poljska, njena zgodovina in njen duh. Sestavili T. Debeljak, R. Molé, Fr. Stele. — Založila Jugoslovanska knjigarna. V Ljubljani 1939. — Cena 22 din. — Ko so časopisi po vsem svetu pisali o ponovni delitvi Poljske, so sestavljali te 68 strani obsegajoče knjige zbrali zanimivo snov o državi, ki je sedaj že četrtič propadla. Vsa snov je obdelana v sledečih poglavjih: Stara Poljska. — Propad pod Sasi in delitve Poljske. — V boju za svobodo. — Obnovljena Poljska. — Poljska kultura v pretoklosti. — Duhovna kultura sodobne Poljske. — Namesto epiloga. — Knjiga nam v teh poglavjih podaja kratek zgodovinski in kulturni pregled Poljske, ki bo mnogim dobrodošel zaradi boljšega razumevanja dogodkov v najbližji preteklosti.

KDOR UČITELJ, TA ČLAN UČITELJSKE TISKARNE!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

POZOR UČITELJI, KI SE PRIPRAVLJATE ZA POKOJ!

Na prodaj je v zdravem in mirnem ljubljanskem predmestju 12 let stara hiša s 5 sobicami, kuhinjo itd. v najboljšem stanju. V hiši je vodovod in električna napeljava, lep vrt z vodnjakom. Hiša se lahko zasede ali po dogovoru čimprej, ali tudi čez čas in ostane do takrat sedanji lastnik kot plačujoči najemnik. Naslov pri upravi »Učiteljskega tovariša«.

Volna
za obleke,
kostume
in plašče
A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Stanovska organizacija JUU

—s Sreska društva, ki niso še poslala sekciji poročil na okrožnice štev. 499, 674 in 964/39.—40., prosimo, da to izvrše čimprej. Vodstvo sekcije.

iz društev

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo dne 10. februarja t. l. ob 9. uri na ljudski šoli v Novem mestu. Na dnevnem redu je zelo aktualna razprava »Sodobno slovensko šolstvo in smernice za njegov bodoči razvoj«, zato prosimo, da se članstvo tega zborovanja čim številneje udeleži in naj posamezniki pripravijo tudi svoja mnenja in vprašanja, ki bi prišla v poštev pri tej razpravi.

Ker ima društvo zaradi velikih dolgov na članarini tudi velike težave s plačevanjem dolžnih zneskov sekciji, prosimo, da člani to upoštevajo in skušajo v najkrajšem času poravnati zaostanke. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V SLOVENJEM GRADCU bo zborovalo tokrat še izjemoma v Slovenjem Gradcu in sicer v soboto dne 10. februarja ob pol 10. uri. Razen poročil bo podalo učiteljstvo iz Šmartnega pregledne slike o vplivih socialno - gospodarskega značaja na duševni in telesni razvoj otroka v njihovem okolišju. Odbor in referenti odsekov se sestanejo ob pol 9. uri. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITVIJI bo zborovalo v soboto 17. februarja t. l. ob 9. uri v Ljubljani v Grill - roomu »Slona« (v kletni dvorani). Seja upravnega odbora bo v soboto 10. febr. t. l. ob 15. uri v tajništvu JUU v Ljubljani, Francišškanska ulica 6./I. Dnevni red zelo važen! Predsedstvo.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V GORNJEM GRADU bo zborovalo v soboto dne 10. februarja v Radmirju po prihodu poštnega avtobusa s sledečim dnevnim redom: 1. Dopisi in situacijsko poročilo. 2. Naše materialne in druge stanovske zadeve. 3. Predavanje o ženi v zgornji Savinjski dolini. 4. Slučajnosti. — Z ozirom na važnost dnevnega reda naj se člani udeleže zborovanja v polnem številu. V našem okraju je precej mlajših tovarišic in tovarišev, ki niso včlanjeni. Odbor prosi starejše člane, naj zasta-

vijo ves svoj vpliv in te tovariše in tovarišice privedejo v organizacijo, ker bomo v teh težkih časih le tedaj uspeli s svojimi zahtevami, če bomo vsi stali strnjeno v vrstah organizacije. Zato naj se tega zborovanja udeleži vse učiteljstvo našega okraja! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, dne 10. februarja 1940., ob pol 10. uri v šolskem splotju v Lescah. Poleg običajnih točk je na sporedu predavanje dr. Lava Čermelja o narodno - obrambnem delu. Tovariš Razinger nam bo podal nekaj pojasnil o bolniškem zavarovanju, tovarišica Rupnikova pa poročilo o obdaritvi obmejne dece. Zaradi aktualnega predavanja g. dr. Čermelja pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo v soboto dne 10. februarja 1940. ob pol deseti uri v Mariboru, Narodni dom, z naslednjim dnevnim redom: 1. Predavanje Julija D. Kontlerja: Učiteljeva priprava za delo. 2. Situacijsko poročilo in dopisi. 3. Vprašalna skrinjica. 4. Predlogi in slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO bo zborovalo v Laškem, 17. februarja 1940., v prostorih tamkajšnje ljudske šole. Tovariš nadzornik Ernest Vranc bo ob 8. uri v okviru praktičnega nastopa v osnovni šoli pokazal poti in sredstva za izvedbo § 44. šol. zakona. Nastopu sledi razgovor. Po primernem odmoru bomo nadaljevali dnevni red kot sledi: 1. Zapisnik o zadnjem zborovanju. 2. Situacijsko poročilo in dopisi. 3. Referat tov. I. Švarca o željah in predlogih članstva, iznešenih v anketni poli. 4. Slučajnosti. — Tovarišice in tovariši! Tudi tokrat smo se zaradi primerne prostora za praktični nastop morali odločiti za Laško, kar prosimo, da upoštevate in se zborovanja polnoštevilno udeležite. Tov. pripravniki, ne pozabite anketnih poli. Odbor.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v soboto, dne 10. februarja, ob pol 9. uri v Kranju (dekl. ljudska šola). Poleg običajnega dnevnega reda je na sporedu zanimivo predavanje tov. Kunsta Viljema: O elektriki v ljudski šoli. — Čim teže čase preživljamo, tem bolj morajo biti strnjene naše vrste! Zato vsi tovariši(ce) v zbor! Odbor.